

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

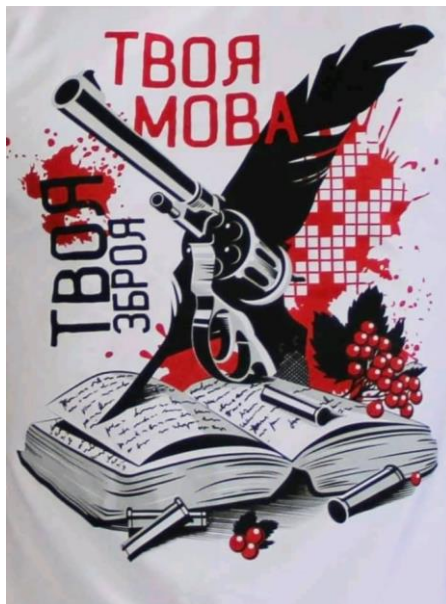
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

21 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

Львів 2024

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 21 лютого 2024 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2024. 194с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, професор;

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;

Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;

Сергій СМЕЛЬЯНЕНКО, кандидат технічних наук;

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук;

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;

Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Збірник укладено за тезами доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 21 лютого 2024 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 2. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі.
- Секція 3. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

©ЛДУ БЖД, 2024

МЕЛОДІЙНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. У ЧОМУ ТАЄМНИЦЯ?

Микола ПАНАСЮК, Надія САЛАМІН

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Цікава, милозвучна, колискова, ніжна, солов'їна, калинова, дзвінка, волелюбна, самодостатня, шляхетна, барвіста, сильна, омріяна, дивовижна, прогресивна, могутня, непохитна, безсмертна, квітуча, благодатна, і це далеко не все, але саме цими словами можна охарактеризувати феномен - українську мову.

За кількістю художніх засобів, їй немає рівних, вона багатогранна і різноманітна, нею розмовляють понад 46 мільйонів людей, вона посідає 26 місце серед найпоширеніших мов світу за кількістю носіїв, горда, самостійна і прекрасна - українська мова.

Olly Richards, teacher, author, speaker and language learner, once said:

“It wasn't me who chose to learn Ukrainian. It's Ukrainian that chose me: once I heard it, I couldn't resist a temptation of starting to learn this language and reveal all secrets of its own. It's like meeting a girl: you see her, you fall in love with her, and you are ready to do everything for this love to become mutual.”

Оллі Річард, викладач, автор, оратор і той, хто вивчає мову, якось сказав:

«Не я вирішив вчити українську. Мене обрала українська: почувши її, я не втримався від спокуси почати вивчати цю мову та розкрити всі її таємниці. Це як зустріти дівчину: бачиш її, закохуєшся в неї і готовий зробити все, щоб ця любов стала взаємною». [5]

Крім того, це офіційно друга наймелодійніша мова у світі після італійської. Тож не дивно, що багато хто зізнається, що українська мова нагадує їм спів солов'я: "Питання щодо милозвучності моєї рідної мови для мене навіть ніколи не поставало. Очевидно, що вона ллється для мене, наче пісня...

Ніби моя колискова, співана раніше багато років поспіль моїм нині вже досить великим синам: "Ходить сон коло вікон, а дрімота коло плота...", - каже Олена Полевецька - редакторка видавничого дому "Простір". [3]

Про мелодійність української мови говорить і Дмитро Павличко: "Геніальні композитори Моцарт і Бетховен, Барток і Стравінський користувалися українськими мелодіями у своїй творчості, а це значить, що вони чули вібрацію найвищих небес нашої мови"; "Українська мова не бідна, не вульгарна... Вона має свою особливу музикальність. Ця незбагненна душа нашої мови, як золотоносна річка, виблискує на хвилях народної пісні, переливається в душі нації, творить почуттєву нерозривність українського серця й української землі". [1]

Про красу й приємність звучання української мови є більш ніж достатньо усних і писемних свідчень, у тому числі загальновідомих, іншомовних, видатних діячів, фахівців та звичайно, що й українців.

Яка ж тоді загадка в цій особливій мові? У чому ж таємниця милозвучності української мови?

Кажуть, що причина мелодійності української мови пов'язана зі своїм високим рівнем вокалічності (багато голосних, а також сонорних і дзвінких приголосних). [4]

Викладач інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Оксана Сухова пояснює ці визначальні й характерні риси нашої мови — милозвучність і милозвучність — її будовою та гнучкістю: "Милозвучність у нашій мові досягається різними фонетичними засобами, - каже вона. - Наприклад, в українській мові є таке поняття, як спрощення у групах приголосних. Є, навпаки, поява голосного чи приголосного звука в певній фонетичній позиції. Є чергування звуків, приміром, "у" з "в" чи "і" з "й", які допомагають уникнути скупчення багатьох голосних чи багатьох приголосних. І тоді такий мовний малюнок виходить

досить плавний, у нас немає складних для вимови скупчень звуків". [3]

Чергування приголосних при словозміні сьогодні вже глибоко вкорінене в системі мови, тому не одразу вбачаємо в цьому засіб творення милозвучності. Але роль чергувань та інших явищ у системі приголосних звуків надзвичайно вагома. Перевага дзвінких та сонорних приголосних над глухими у процесі мовлення – це унікальне надбання української мови, що, очевидно, становить основу її тенденцію до одзвінчення. Зокрема, Ольга Гайсенюк, Мар'ян Скаб, вважають, що «завдяки рівномірному розподіленні кількості голосних і приголосних звуків у мовленнєвому потоці, що є основною передумовою евфонічного звучання, можемо повноправно вважати милозвучність особливою рисою української мови». [2]

Ці цитати свідчать про те, що милозвучність української мови полягає в її звучанні, виразності та здатності виражати найглибші почуття та почуття народу.

Мелодійність української мови є результатом багатоговікового розвитку і впливу різноманітних культурних, історичних та мовних чинників. Однією з основних складових мелодійності є фонетика, мелодійність голосних та приголосних звуків, їхнє взаємодія та інтонація. Також важливим елементом є ритміка та мелодійність фраз та речень, яка виражається в плавному переході від одного звуку до іншого. Однак таємниця мелодійності української мови полягає не лише у фонетиці та ритміці, а й у її культурному та емоційному заряді. Українська мова віддзеркалює багату історію, традиції, обряди та національний характер українського народу, що робить її особливо привабливою та мелодійною для слухачів. Таким чином, мелодійність української мови - це складний синтез фонетики, ритміки, культурного спадку та емоційної зарядженості, який робить її неповторною та привабливою для спілкування та вираження думок і почуттів.

Література:

1. Вірші Дмитра Павличка про мову. URL: <https://svitppt.com.ua/ukrainskaliteratura/virshi-dmitra-pavlichka-pro-movu.html>

2. Гайсенюк О., Скаб М. Милозвучність української мови та тлі інших слов'янських мов. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2012. № 56. С. 48–55. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/philology/article/download/2568/2628>.

3. Зінченко Т. Моя мелодійна українська. У чому таємниця милозвучності нашої мови та гарні українські слова, якими говорять у всьому світі. URL: https://espresso.tv/article/2020/07/05/moya_melodiyna_ukrayinska_10_ukrayinskykh_sliv_yaki_vzhyvayut_u_vsomu_sviti.

4. Русанова Л. Українська мова – одна з наймилозвучніших мов у світі / Л. Русанова // Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес. До 55 річниці першого польоту людини у космос : тези доп. Міжнар. наук.-теор. конф. студ. і аспір., 19-20 квітня 2016 р., м. Харків : у 3 ч. Ч. 3 / редкол. Є. І. Сокол [та ін.]. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – С. 49-50.

URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/398217d7-bcfd-4887-98a4-11e20803e7a4/content>

5. Oly R. 5 Amazing Reasons To Learn Ukrainian Today. URL: <https://storylearning.com/blog/5-reasons-learn-ukrainian>.